

Uddannelsesprogram

**for hoveduddannelsen i
Intern Medicin:Endokrinologi**

Videreuddannelsesregion Syd

OUH, Svendborg Sygehus, Medicinsk Afdeling M/FAM

og

OUH, Odense Universitetshospital, Endokrinologisk Afdeling M

2. Januar 2019

Godkendt på mødet i uddannelsesudvalget den 28.11.2018 samt opdateret jf. aftale på mødet/gkr

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning
2. Uddannelsens opbygning
3. Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse
4. Uddannelsesvejledning
5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse
6. Nyttige kontakter
7. Kompetencekort
8. Logbog

Tillykke med din uddannelsesstilling i Intern Medicin:Endokrinologi i hoveduddannelsesforløb med ansættelse på Medicinsk Afdeling M/FAM, OUH Svendborg Sygehus og Endokrinologisk Afdeling M, OUH Odense Universitetshospital.

1. Indledning

Specialet Intern Medicin:Endokrinologi er beskrevet i målbeskrivelsen, som findes på www.sst.dk, hvor også speciallægeuddannelsen er beskrevet. Speciallægeuddannelsens hoveduddannelsesforløb understøttes ved anvendelse af uddannelsesprogrammer, som kan findes på www.videreuddannelsen-syd.dk under det relevante speciale.

Uddannelsesprogrammerne udleveres ved første ansættelse i forløbet.

Specielle regionale forhold

Det endokrinologiske speciale er i Region Syddanmark repræsenteret på følgende afdelinger:

- OUH Odense Universitetshospital, Endokrinologisk Afdeling M (højt specialiseret afdeling)
- OUH Svendborg Sygehus, Medicinsk Afdeling M/FAM
- Sygehus Lillebælt, Medicinsk Afdeling, Kolding Sygehus
- Sydvestjysk Sygehus Esbjerg, Endokrinologisk Afdeling
- Sygehus Sønderjylland, Medicinsk Center

Der opslås årligt 4 hoveduddannelsesforløb i Intern Medicin: Endokrinologi.

Oplysninger om hoveduddannelse i Intern Medicin:Endokrinologi findes på hjemmesiden for Den lægelige Videreuddannelse i Videreuddannelsesregion Syd:

<http://www.videreuddannelsen-syd.dk/wm120034>.

START SÅDAN HER !:

Udover at du skal have herværende **UDDANNELSESPROGRAM** i hånden, så start også med at orientere dig i **MÅLBESKRIVELSERNE** for Endokrinologi (DES, april 2014) og i de fælles intern medicinske kompetencer (DSIM, juli 2013) som begge findes på www.sst.dk. Disse målbeskrivelser uddyber i en vis udstrækning uddannelsesprogrammet.

Download tilhørende hjælpeskemaer, kaldet **KOMPETENCEKORT**, for både de fælles intern medicinske og for de endokrinologiske kompetencer. Skal bruge sammen med uddannelsesprogrammet, og kan hentes på www.endocrinology.dk. Udskriv alle kompetencekort hvis ikke du har fået disse udleveret i papirformat af den uddannelsesansvarlige overlæge i forbindelse med din tiltrædelse i hoveduddannelsesforløbet.

2.1 Uddannelsens opbygning

Uddannelsens varighed og indhold er beskrevet i målbeskrivelsen (www.SST.dk). Dette uddannelsesprogram angiver, hvordan forløbet udmøntes i det aktuelle uddannelsesforløb, dvs. de konkrete ansættelser: antal, sted og varighed.

Uddannelsesprogrammet beskriver dit uddannelsesforløb over 60 måneder. Programmet er udarbejdet med baggrund i målbeskrivelsen 2014 for speciallægeuddannelsen i Intern Medicin: Endokrinologi.

Ud over at beskrive uddannelsesforløbet, beskriver uddannelsesprogrammet også hvilke kompetencer der skal opnås, hvor og hvornår i uddannelsesforløbet. Dit hoveduddannelsesforløb er opbygget af 3 moduler og ser således ud:

Dit hoveduddannelsesforløb er opbygget af 3 moduler og ser sådan her ud:

1. ansættelse	2. ansættelse	3. ansættelse
Medicinsk Afdeling M/FAM, OUH Svendborg Sygehus (1. ophold)	Endokrinologisk Afd. M. OUH Odense Universitetshospital (2. ophold)	Medicinsk Afdeling M/FAM, OUH Svendborg Sygehus (3. ophold)
24 måneder	24 måneder	12 måneder

2.2 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder, herunder organisering af faglige funktioner og læringsrammerne

Nedenfor findes kort beskrivelse af de(t) ansættelsessted(er) lægen skal ansættes på i denne del af speciallægeuddannelsen. Beskrivelsen er tilstræbt kort, men kan evt. findes i mere udførlig udgave på ansættelsesstedets hjemmeside ud fra det anførte link.

1. og 3. ansættelse: OUH Svendborg Sygehus, Medicinsk Afdeling M/FAM (<http://www.ouh.dk/default.asp?id=118937>)

Ansættelsesstedet generelt.

Medicinsk Afdeling M/FAM er pr. 1. januar 2016 normeret til 72 stationære senge, og afdelingens optageområde er ca. 170.000 indbyggere. Afdelingen har ca. 7.500 indlæggelser og 60.000 ambulante besøg pr. år.

Afdelingens lægestab omfatter 30 overlæger, 1 professor, 6 afdelingslæger, 7 HU-læger og 42 reservelæger. Følgende specialer er repræsenteret i afdelingen: kardiologi,

endokrinologi, reumatologi, gastroenterologi, infektions- og lungemedicin. Afdelingen har desuden ansat speciallæger i nefrologi og hæmatologi. Afdelingen har pr. 1. januar 2019 i alt 6 speciallæger i Intern medicin: Endokrinologi.

Fælles Akutmodtagelse (FAM) og Medicinsk Afdeling M på Svendborg Sygehus er pr. 1. oktober 2015 lagt sammen til én afdeling - Medicinsk Afdeling M/FAM. FAM har eget sengeafsnit og en akutmodtagelse for hele Svendborg sygehus.

Endokrinologisk afsnit består af 10 endokrinologiske senge i Medicinsk Afdeling, samt et stort ambulatorium. Desuden akutte endokrinologiske patienter i FAM.

I sengeafdelingen diagnosticeres og behandles dels specialespecifikke patienter, og dels almen intern medicinske patienter.

Ved endokrinologisk ambulatorium tilbydes ambulant udredning og behandling af patienter med alle endokrinologiske sygdomme. Ved endokrinologisk ambulatorium er der p.t. ansat 6 sygeplejersker, 1 diætist samt deltidsansat fodterapeut. I ambulatoriet er der indrettet klinik med *retinascreening*, i samarbejde med "Øjenafd. E, OUH", samt en *fodsårsklinik for diabetes patienter*, i samarbejde med "Sårcentret ved OUH". Ambulatoriet foretager desuden *distal blodtryksmåling på ankel og tåniveau*. Der er etableret *telemedicinske konsultationer* for diabetespatienter på Ærø. I alt gennemføres ca. 12.000 besøg om året. Det endokrinologiske ambulatorium i Nyborg er lukket pr. 1. januar 2016, men der pågår drøftelser om at flytte DXA-scanner til Svendborg, i et samarbejde med afd. M, Odense Universitetshospital.

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse): HU-lægen deltager på lige fod med de øvrige HU-læger på medicinsk afdeling i vagtarbejdet i FAM. Ved medicinsk afdeling OUH, Svendborg sygehus er 8 af de 9 Intern Medicinske specialer repræsenteret, og der er således god mulighed for at møde patienter bredt indenfor intern medicin, samt at få specialespecifik supervision i common trunk kompetencer.

Dagarbejde udenfor vagtdage består typisk af morgenkonference (08.00-08.15), efterfulgt af enten stuegang incl. akut indlagte endokrinologiske patienter i FAM, eller ambulatorie funktion med vurdering af både nyhenviste ambulante patienter samt superviseret selvstændige ambulatorier.

Art	Omfang	Supervision	Kommentar
Stuegang	Tilstræber ugentlig stuegang både på de akutte senge på FAM og de stationære senge på medicinsk sengeafdeling.	Forbereder stuegang i fælles rum (forstuegang). Mindst en speciallæge tilstede inkl. til konference, og tilgængelig for supervision.	HU-lægen deltager i håndteringen af alle patient kategorier, incl. øvrige intern medicinske lidelser.
Ambulatorium	HU-læger tilstræbes 1 ugentlig ambulatorie dag i 1. forløb og 2 ambulatorie dage i 3. forløb - med egne patienter i kroniker-forløb, samt nyhenviste ambulante patienter.	Der tilstræbes parallel-ambulatorium med speciallæge, med adgang til hurtig supervision.	HU-lægen deltager i håndteringen af alle endokrinologiske patient kategorier.
Træning i common trunk kompetencer	Foregår ved stuegang på almen medicinske patienter i sengeafsnittet, samt i vagten på FAM. HU-lægen deltager i et af de intern medicinske vagtlag i FAM (i starten forvagt eller mellemvagt, senere bagvagt). .	Supervision sker såvel via endokrinologisk afdelings speciallæger, men også i høj grad via konkret rådgivning ved tilsyn/ konference med speciallægerne fra de andre intern medicinske specialer. Når common trunk træning sker i FAM, foretages supervisionen af FAM's speciallæger eller medicinsk bagvagt.	

Formaliseret undervisning og konferencer:

Formaliseret undervisning og konferencer på medicinsk afdeling M, Svendborg

Tidspunkt	
Mandag, tirsdag, torsdag Kl. 08.00	A: Internmedicinsk morgenkonference (excl. Kardiologisk afd.) B: Kardiologisk morgenkonference (selvstændig) For begge: Arbejdstilrettelæggelse og fremlæggelse af udvalgte patient cases Tirsdagsundervisning efter morgenkonference ved yngre læge i hhv. medicinsk og kardiologisk konference.
Onsdage Kl. 08.00	Fælles morgenkonference (A+B) i 'Salen'. Arbejdstilrettelæggelse. Vagtholdet præsenterer cases fra foregående døgn. Onsdagsundervisning efter morgenkonferencen: 1. onsdag i hver måned: nyt fra afdelingsledelsen Øvrige onsdage: Formaliseret undervisning for yngre læger ved speciallæge, om generelle specialespecifikke emner samt intern medicinske problemstillinger.
Fredage Kl. 08.00 - 08.20 Kl. 08.20 – 09.00	Fælles morgenkonference (A+B) i 'Salen'. Arbejdstilrettelæggelse, vagtholdet præsenterer cases fra foregående døgn. Yngre-læge møde: Sidste fredag i hver måned. Patologi konference: 1. fredag hver 2. måned (lige mdr.). Øvrige fredage: - - Undervisning ved afdelingens specialer efter rotationsordning - Patologi konference (1. fredag hver 2. måned (lige måneder).
Mandag til fredag mellem kl. 12.00 – 13.00	Middagskonference i de enkelte sengeafsnit. Gennemgang af indlagte patienter med fokus på komplicerede problemstillinger.
Mandag i ulige uger kl. 14.30	Multidisciplinær-konference med Diagnostisk Center Fokus på komplicerede cases.

Formaliseret undervisning:

Se ovenfor.

Kurser og kongresser:

Ved ønske om deltagelse i kurser eller kongresser ud over de obligatoriske kurser, skal der indgives ansøgning til den ledende overlæge. Fraværet skal i øvrigt aftales med den specialeansvarlige overlæge af hensyn til arbejdsfunktioner mv.

Såfremt man får dette bevilget, forventes det at man efterfølgende fremlægger det faglige udbytte / "Hot Topics" for afdelings øvrige læger.

HU-lægen skal i løbet af de 5 års hoveduddannelse have gennemgået kurserne arrangeret af Dansk Endokrinologisk Selskab (www.endocrinology)

- Diabetes, adipositas og dyslipidæmi.
- Thyreoidea- og kalciummetabolisk relaterede sygdomme.
- Hypofyse-, gonade- og binyresygdomme.
- Endokrinologisk laboratorieteknik.

HU-lægerne opfordres til at deltage i Dansk Endokrinologisk Selskabs årsmøde og i møder arrangeret af FYEN (Foreningen af Yngre Endokrinologer).

Forskning

Medicinsk Forskningsafdeling er knyttet til Medicinsk Afdeling M/FAM, og er etableret som en fokuseret forskningsgruppe under Klinisk Institut med et professorat og aktuelt 6 ph.d. studerende.

Ansvarlig for forskningsafdelingen: Professor, overlæge, dr.med. Kenneth Egstrup

Forskningens hus er nu etableret, og er forankret i regi af sygehusets øvrige forskningsansvarlige lektorer og ph.d. studerende.

2. Ansættelse på Endokrinologisk afd. M, OUH, med funktion på SDCO

Endokrinologisk afdeling M er Region Syddanmarks højtspecialiserede endokrinologiske afdeling og modtager patienter fra Region Syddanmark og fra Region Sjælland. Afdelingen har desuden regionsfunktion i Region Syddanmark samt hovedfunktion sv.t. OUH's lokale optageområde. Afdelingen indgår i den generelle medicinske funktion på OUH i samarbejde med Fælles Akut Modtagelse (FAM).

Pr 1/1-2018 er afd M administrativt blevet opdelt i Steno Diabetes Center Odense og afd M. Der er fortsat et udbredt samarbejde mellem de to afdelinger og flere læger har funktioner på begge afdelinger, ligesom morgen og middagskonferencer er fælles.

2. ophold fordeles således at H-lægen hen over perioden vil levere 0,5 årsværk i SDCO og 1,5 årsværk i afd M

Formålet med funktionen på SDCO er, at H-lægen kan videreudbygge og forfine de allerede opnåede kompetencer fra Modul 1 og supplere med sjældnere diabeteskomplikationer (f.eks gastroparese, 'stiff man'-syndrom, necrobiosis lipoidica), behandling og kontrol af gravide med prægestationel diabetes og insulinbehandlet gestationel diabetes og (efter oplæring) selvstændig varetagelse af patienter med insulinpumper. H- lægen vil desuden få mulighed for at deltage i de mange mono- og tværfaglige udviklingsprojekter . Endvidere skal HU-lægen stifte bekendskab med hele 'konceptet' SDCO og dets nøglemedarbejdere, idet SDCO i fremtiden vil være en vigtig samarbejdspartner for alle endokrinologiske speciallæger i Regionsyddanmark.

Organisering og afsnit:

Sengeafsnittet MC98 har 12 endokrinologiske senge og 85% af de indlagte patienter har endokrinologisk aktions- og/eller tillægsdiagnose, mens ca. 15% af patienterne har en intern medicinsk aktionsdiagnose uden endokrinologisk grundsygdom. Patienterne overflyttes fortrinsvist fra FAM, men overflyttes også fra andre afdelinger i Region Syd/Sjælland eller indlægges direkte fra ambulatoriet.

Ernæringsenheden er placeret på patienthotellet med 6 senge til svært somatisk truede patienter med anorexia nervosa. Enheden er en del af Center for Spiseforstyrrelser, som drives i samarbejde med Psykiatrisk afdeling

Endokrinologisk daghospital er placeret lige under sengeafsnittet. Her gennemføres accelererede udrednings og behandlingsforløb for patienter, som skønnes at kunne opholde sig hjemme. Desuden fungerer daghospitalet som ambulant udredningsenhed og som generelt ambulatorium. I tilslutning hertil ligger teststuen, hvor de endokrinologiske tests udføres

Endokrinologisk ambulatorium er placeret på 3. sal i indgang 93. osteoporoseklinikken er placeret på 1. sal. Her varetages kortere udrednings og behandlingsforløb indenfor kalciummetaboliske lidelser.

SDCO er placeret i Klørvænget 10 (de kliniske funktioner på 3. og 6. sal). Her varetages udredning og behandling af patienter med type 1 og 2 diabetes. Der vil være en udviklings- og forsknings-projekter- herunder tværfaglige, som HU lægen kan blive involveret i. SDCO deltager i fællesambulatorier på Obstetrisk afdeling med kontrol af gravide med gestationel og prægestationel diabetes.

Fælles Akut Modtagelse (FAM), Odense Universitetshospital

Til funktionen er knyttet et sengeafsnit med pt. 36 senge plus fire senge i stueetagen. Sengene bliver brugt til korte forløb. Der er tilknyttet et medicinsk daghospital sammen med et diagnostisk center, der begge har ambulatorium status.

Organisation af arbejdsfunktioner

Art	Omfang	Supervision	Kommentar
Stuegang afdeling MC98	Sengeafsnit MC98 er inddelt i tre tværfaglige teams (team 1 er udelukkende reumatologisk) Team 2: Diabetes, fodsår, thyreoidea, calcium-og knoglemetaboliske sygdomme. Team 3: Hypofyse, gonade, binyre og anorexia nervosa. Stuegang afvikles i de respektive teams kl. 8:15 – 09:15. Såvidt muligt deltager alle tilstedeværende læger. Efter en kort tværfaglig konference bliver opgaverne uddelegeret. Hver læge er kontaktlæge for typisk 1-3 patienter under hele indlæggelsesforløbet. .	Forbereder stuegang i teamrummet sammen med mindst 1 speciallæge. Speciallægen (superviser) er tilgængelig hele dagen for supervision. Til middagskonference fremlægges alle patienter og her gives feedback på udrednings og behandlingsplan.	Middagskonference n er omdrejningspunkt for diskussion af patienterne og feedback til H-lægen

M- Ambulatorium	H-lægen har et fast ugentligt ambulatorium med blandede endokrinologiske patienter i kronikerforløb, forundersøgelser og opfølgning på forundersøgelser	I de fleste ambulatorier arbejder HU-lægen dør om dør med en speciallæge, som kan supervisere efter behov.	H-lægen deltager i håndteringen af alle patientkategorier der kommer i ambulatoriet.
SDCO	H-lægen har hver 14. dag et fast ambulatorium. Desuden varetager H-lægen i mindre udstrækning 'L1-funktionen' (dvs dagens leder af det tværfaglige team) eller 'endokrinolog-funktionen' i svangre-ambulatoriet (fællesambulatorium med obstetrikere).	HU-lægen har adgang til supervision hos speciallæger i diabetes ambulatoriet og ved lægekonerferencer. Der er ligeledes mulighed for at drøfte vanskelige cases med afdelingens psykolog ved tværfaglige konferencer.	HU-lægen kan videreudbygge og forfine de allerede opnåede kompetencer fra Modul 1 og supplere med sjældnere diabeteskomplikationer, behandling og kontrol af gravide med prægestationel Diabetes og insulinbehandlet gestationel diabetes. HU lægen vil desuden have mulighed for at deltage i de mange mono- og tværfaglige udviklings-projekter .
Træning i common trunk kompetencer	På afdeling MC98 har ca. 1/2 af patienterne en intern medicinsk aktionsdiagnose idet mange specialepatienter præsenterer sig med common trunk problemstillinger. H- lægen deltager i det intern medicinske vagttag på FAM.	Supervision sker såvel via endokrinologisk afdelings speciallæger men også i høj grad via konkret rådgivning, /tilsyn/ konference med andre speciallæger fra OUH's øvrige intern medicinske specialer. Når common trunk træning sker i FAM, foretages supervisionen af FAM's speciallæger samt via speciallægevagten	Der er gode muligheder for at udbygge common trunk kompetencer i vagten og til stuegang.

Træning af højt specialiserede funktioner indenfor specialet	H-lægen møder højt specialiserede patienter på stuegang og på tilsyn på andre afdelinger, og i ambulatoriet .	Supervision foretages af supervisor ved stuegang ved middagskonferencen. I ambulatoriet vil komplekse patienter typisk blive diskuteret med klinikens overlæger	H-lægen møder et bredt spektrum af endokrinologiske sygdomme og varetager behandlingsansvaret (under supervision) for en del af dem
Vagtfunktion	Vagt i den fælles akutmodtagelse (FAM) H-lægen deltager i vagter på FAM. FAM modtager akutte patienter fra alle medicinske dobbeltspecialer og varetager den medicinske skadestuefunktion. FAM er beliggende i eget hus, se nærmere på selvstændig beskrivelse af FAM funktionen. http://ekstern.infonet.regionssyddanmark.dk/. Der er ca. vagt på FAM hver 2. uge men hyppigheden kan veksle. Vagt i egen afdeling H-lægen varetager i specialevagt i egen afdeling fra kl. 08.00-18.00. I weekenden tilstedeværelse fra kl. 08.00-14.00 og herefter vagt fra egen bolig. I dagtiden består funktionen i stuegang på indlagte patienter på FAM og journaloptagelse på indkaldte patienter . Om eftermiddagen foretages tilsyn på andre afdelinger på OUH. Vagthyppighed veksler men typisk 1-2 vagter pr. uge	På FAM superviseres H-lægen af den intern medicinske vagthavende overlæge. På specialevagten i afdeling M foretages supervisionen af overlægebagvagten som der løbende kan konfereres med i vagten.	

Konferencer

Konferencer

Daglige konferencer:

08:00 – 08:15 Morgenkonference, Lokale 7 i stueetagen indgang 93. Ved morgenkonferencen holdes "mandtal" hvorfor den er obligatorisk.

08:15 – 08:25 Tværfaglig teamkonference, sengeafsnit M1.

13:30– 14:00 Middagskonference, Lokale 7 i stueetagen indgang 93 (mandag, tirsdag, torsdag og fredag).

Onsdag

14:15-14:45: Tværfaglig DM konference, Lokale 7 i stueetagen indgang 93

Formaliseret undervisning.

H-lægen forventes at deltage med præsentationer i torsdags og fredags undervisningen.

Dag	Form	Undervisere
Onsdag* 08.05-8.55	'core-curriculum' På et år gennemgås afdelingens terapiområder primært ud fra en klinisk synsvinkel, men også mhp oplæring i 'fra evidens til retningslinie' aspektet.	Afdelingens overlæger
Torsdag 13.45-14.15	Casebaseret undervisning	H-læger og overlæger
1 gang pr semester	'hands-on' pumpekursus for nyansatte læger	SDCO læger og sygeplejersker

Kurser og kongresser:

Der gives fri med løn til obligatoriske kurser - øvrige efter individuel ansøgning. Det anbefales at man ved 1. vejleder samtaler drøfter hvilke kurser og kongresser, der kunne være relevante og hvad mulighederne er.

Forskning

H-lægen vil blive introduceret til de forskningsaktiviteter, der foregår i afdelingen. Hvis den uddannelsessøgende læge ikke allerede er i gang med et forskningsprojekt, opfordrer vi til at han/hun sammen med vejleder identificerer et emne. Afdelingens forskningsleder bidrager gerne med at formidle kontakter til relevante samarbejdspartnere i og uden for afdelingen og med diskussion af mulige projektemner.

3.1 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Kompetencemålene, der skal vurderes og godkendes, er anført i målbeskrivelserne, hvor der angives forslag til læringsmetoder for hver enkelt kompetencevurdering.

Målbeskrivelsen indeholder desuden en generel beskrivelse af lærings- og vurderingsstrategier. Målbeskrivelsen findes på www.sst.dk

I dette uddannelsesprogram angivet fordelingen af hvilke kompetencer der godkendes under de 3 respektive ansættelser (de ansættelser der er skitseret under afsnit 2.1).

Fordelingen er aftalt på møde i det regionale uddannelsesudvalg for Intern Medicin:

Endokrinologi i Region Syd d. 4. juni 2014, **og fremgår af højre kolonne i "checklisten" (tabellerne) nedenfor .**

Hvornår de enkelte kompetencer godkendes i løbet af den enkelte ophold aftales ved de løbende hovedvejledersamtaler og når den individuelle uddannelsesplan for hver af de 3 ansættelser laves.

CHECKLISTE

De fælles intern medicinske kompetencer

Efter endt uddannelse skal den uddannelsessøgende selvstændigt, på specialistniveau kunne.

Kompetencer			Læringsstrategi(er), anbefaling	Kompetencevurdering smetode(r) obligatorisk(e)	Hvornår / hvor godkende
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægeroller)			
FIM1	Varetage diagnostik, behandling, profylakse af de almindelige medicinske sygdomsmanifestationer, herunder kunne afgøre om patienten skal henvises til andet speciale.	Medicinske ekspert 1.Brystmerter, 2.Åndenød 3.Bevægeapparatets smerter 4.Feber 5.Vægttab 6.Fald & Svimmelhed 7.Ødemer 8.Mavesmerter og afføringsforstyrrelser, 9.Den terminale patient 10.Bevidsthedspåvirkning og/eller fokale neurologiske udfald 11.Væske og elektrolytforstyrrelser 12.Det abnorme blodbillede 13.Forgiftningspatienten 14.Den shockerede	- Selvstudier og klinisk erfaring - Konferencefremlæggelse og diskussion - lagttage andres arbejde (herunder epikrise-skrivning) - Undervise - Udarbejde instrukser - Udarbejde undervisningsmateriale - Deltagelse i teoretiske kurser	Case-baserede diskussioner, Opnåelse af kompetencen vurderes ved hjælp af generisk kompetencekort FIM1 til brug for hoveduddannelse	Ansæt 1 / SVB

		patient			
FIM2	Varetage god kommunikation	Kommunikator Indhente information fra patienter og pårørende eksempelvis stille relevante spørgsmål, lytte og forstå og give plads til samtalepartneren. Videregive og indhente information ved tværfaglige møder, ved stuegang og konferencer og i journalnotater og epikriser, eksempelvis både mundtligt og skriftligt kunne fremstille en problemstilling kortfattet og struktureret, samt formulere en konklusion.	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback	360-graders evaluering	Ansæt 1 / SVB
FIM3	Samarbejde med andre personalegrupper, patienter og pårørende	Samarbejder Samarbejde med andre faggrupper, eksempelvis at planlægge sit eget arbejde under hensyntagen til andre personalegrupper og pårørende, vejlede og supervisere ved behov, overholde aftaler. Samarbejde indenfor egen faggruppe, eksempelvis være opmærksom på fælles arbejdsforpligtigelser, vejlede og supervisere ved behov, gøre fornuftigt brug af andres viden og	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback SOL kurser	360-graders evaluering	Ansæt 1 / SVB

		erfaring.			
FIM4	Agere professionelt	Professionel Forholde sig etisk til en problemstilling, eksempelvis omtale patienter, kolleger og samarbejdspartnere respektfuldt, og overveje det etiske i en mulig behandling. Forholde sig til egne evner og begrænsninger, eksempelvis søge hjælp ved behov, kende egne læringsbehov, planlægge egen uddannelse, følge med i specialets udvikling, vedligeholde videnskabelig viden, forholde sig til egne karrieremuligheder.	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback	360-graders evaluering	Ansæt 1 / SVB
FIM5	Lede og organisere	Leder- og administrator Administrere sin egen tid, eksempelvis blive færdig til tiden med stuegang/ambulatorie/vagtarbejde, samtaler, med andre opgaver og bevare overblikket over opgaverne også i pressede situationer. Lede og fordele arbejdsopgaver, eksempelvis lede et vagthold, fordele opgaver i forbindelse	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback SOL kurser	360-graders evaluering	Ansæt 3/ SVB

		med stuegang herunder vide, hvilke opgaver lægen bør bede andre varetage.			
FIM6	Gennemføre stuegang	Leder og administrator, samarbejder, kommunikator, medicinsk ekspert Påtage sig lederrollen, demonstrere samarbejdsevne i relation til plejepersonale, patienter og pårørende og udvise den nødvendige medicinske ekspertkompetence jf. mål nr. 1	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback Refleksion over gode og dårlige stuegange Overvejelser over egen faglig og personlig udvikling siden intro niveau	Direkte observation af stuegang, kompetencekort FIM6, LINK	Ansæt 3 / SVB
FIM7	Varetage ambulatoriefunktion	Leder og administrator, samarbejder, kommunikator, medicinsk ekspert Påtage sig lederrollen, demonstrere samarbejdsevne i relation til plejepersonale, patienter og pårørende og udvise den nødvendige medicinske ekspertkompetence jf. mål nr. 1	Opsøge feedback Identificere gode rollemodeller	360 graders evaluering Casebaseret diskussion	Ansæt 1 / SVB
FIM8	Sikre den gode	Leder og	Læsning af journaler,	Audit af egne	Ansæt 1 /

	udskrivelse	administrator, samarbejder, kommunikator, Medicinsk ekspert I samarbejde med det tværfaglige team sikre adækvat plan (plejeforanstaltninger, genoptræning, udredning) for patient, der udskrives. Formidle planen, således at det er klart for patient, hjemmepleje, praktiserende læge og evt. ambulatorielæge, hvad formål og plan for det ambulante forløb er.	refleksion over patientforløb i forbindelse med epikrise skrivning, træne epikrise-skrivning Overvejelser over egen faglig og personlig udvikling siden intro niveau	udskrivesnotater/epikriser Hjælpekema: auditskema, FIM8, LINK	SVB
FIM9	Udviser vilje og evne til kontinuerligt at opsøge ny viden, vurdere og udvikle egen ekspertise samt bidrage til udvikling af andre og faget generelt.	Akademiker, Professionel - Med rutine kunne anvende databaser, fx Pubmed, videnskabeligt bibliotek eller andre tilgange til en evidensbaseret litteratursøgning - Formidle et videnskabeligt budskab til kolleger og andet personale ved hjælp af forskellige hjælpemidler som overhead, grafiske IT-programmer og lign. - Angive struktur i en præsentation I vagtfunktion, på stuegang eller i ambulatoriet: - Identificere faglige	Afdelingsundervisning Udarbejde EBM-opgave og fremlægge resultaterne heraf Refleksion over og diskussion af arbejdsfunktioner sammen med daglig klinisk vejleder	Bedømmelse af opgave og præsentation. Kompetencekort FIM9 til brug for vurderingen findes på LINK Kompetencekort til brug ved stuegang FIM 6, LINK	Ansæt 1 / SVB

		problemstillinger som kræver personlige studier (lærebøger, litteratursøgning, guidelines mv.) • Identificere faglige problemstillinger som kræver kvalitetssikring, herunder gældende retningslinjer og videnskabelig evidens • Problematisere, kondensere og fremlægge en syge historie			
--	--	---	--	--	--

De Endokrinologiske specialespecifikke kompetencer:

Fra målbeskrivelsen for hoveduddannelse i Intern medicin: Endokrinologi

Kompetencer			Læringsstrategier, anbefaling	Kompetencevurderingsmetode(r) obligatorisk(e)	Hvornår / hvor godkende
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusiv lægerolle(r))			
E1	T1DM	Gennemføre visitation, behandling og kontrol af patienten med T1DM, med henblik på glykæmisk kontrol samt forebyggelse, opsporing og behandling af senkomplikationer, herunder samarbejde internt og eksternt om det kroniske forløb. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Diabetes mellitus og ernæringsrelaterede sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 1	Ansæt 3 / SVB
E1A	Gravide med Prægestationel T1DM	Gennemføre , behandling og kontrol af den gravide med T1DM, med henblik på glykæmisk kontrol samt forebyggelse, opsporing og behandling af komplikationer, herunder samarbejde med andre specialer. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter.	Ikke obligatorisk	Ansæt 2/SDCO
E2	T2DM	Gennemføre visitation, behandling og kontrol af patienten med T2DM, med henblik på glykæmisk kontrol samt forebyggelse, opsporing og behandling af senkomplikationer, herunder samarbejde internt og eksternt om det kroniske forløb. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Diabetes mellitus og ernæringsrelaterede sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 2	Ansæt 3 / SVB

E2A	Gravide med gestationel diabetes og prægestationel T1DM	Gennemføre , behandling og kontrol af den gravide med T1DM, med henblik på glykæmisk kontrol samt forebyggelse, opsporing og behandling af komplikationer, herunder samarbejde med andre specialer. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter.	Ikke obligatorisk	Ansæt 2/SDCO
E3	Ernæringsrelaterede sygdomme	Redegøre for livsstilsfaktorerers betydning, komplikationer, medicinske og kirurgiske behandlingsmuligheder samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, fokuseret klinisk ophold, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Diabetes og ernæringsrelaterede sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E3	Ansæt 3 / SVB

	Osteoporose	Gennemføre visitation samt redegøre for udredning, behandling samt inklusiv information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Knogle- og calciummetabolisk relaterede sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 4	Ansæt 3 / SVB
E4A	DXA beskrivelser	Vurdere teknisk kvalitet og fejlkilder ved DXA optagelser.	Mesterlære, selvstudium	Gennemgang af udførte beskrivelser	Ansæt 2/ OUH

E5	Calcium-metaboliske sygdomme	Redegøre for udredning, behandling, tværfagligt samarbejde og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Knogle- og calciummetabolisk relaterede sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 5	Ansæt 2 / OUH
E6	Thyroidea-sygdomme	Redegøre for diagnostik, behandling, komplikationer og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Thyroidea-sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 6	Ansæt 2 / OUH
E7	Hypofyse-sygdomme	Gennemføre visitation samt redegøre for diagnostik, medicinsk og kirurgisk behandling, komplikationer og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog. Deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Hypofysesygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 7	Ansæt 2 / OUH

E8	Binyre-sygdomme	Gennemføre visitation samt redegøre for diagnostik, medicinsk og kirurgisk behandling, komplikationer og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog. Deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Binyre- og gonadesygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 8	Ansæt 2 / OUH
E9	Gonade-sygdomme:	Redegøre for initial diagnostik, herunder differentialdiagnoser, samt opstille plan for behandling, kontrol og information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog. Deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Binyre- og gonadesygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 9	Ansæt 2 / OUH
E10	Leder administrator akademiker:	Deltager aktivt i opgaver relateret til organisering og ressourceforbrug, retlige og etiske problemstillinger samt egen faglig udvikling, vejledning af læger under speciallægeuddannelse, afdelingens forskning og udvikling Leder-administrator, akademiker, samarbejder, kommunikator	Læring i daglig klinisk arbejde, selvstudium, læringsdagbog, afdelingsundervisning, deltagelse i videnskabelige projekter.	360 graders feedback, i henhold til skema E 10a (vejlederskema) og E10b (skema til bedømmere)	Ansæt 3 / SVB
E11	Professionel:	Viser evne til vurdering af egen kunnen og behov for yderligere læring, viser evne til at kunne erhverve medicinske ekspertkompetencer, viser evne til sprogligt, kulturelt og personligt at udvise professionel lægelig adfærd. Professionel, leder-administrator, akademiker, samarbejder, kommunikator	Læring i daglig klinisk arbejde, deltagelse i videnskabelige projekter, afdelingsundervisning	Samlet porteføljevurdering, i henhold til skema E 11 (udfærdiges efter hvert uddannelsesophold)	Ansæt 3 / SVB

3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder samt hvordan de anførte kompetencevurderingsmetoder skal anvendes på det enkelte ansættelsessted

1., 2., og 3. ansættelse:

Læringsmetoder:

I henhold til målbeskrivelsen: mesterlære, undervisning, selvstudium med refleksion og relevante kurser.

Kompetencevurderingsmetoder:

I henhold til målbeskrivelsen

3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning

Kurser

De generelle kurser er overordnet beskrevet i målbeskrivelsen. Kurserne udmøntes og planlægges hovedsageligt regionalt, af det regionale videreuddannelsessekretariat og af Sundhedsstyrelsen. Der er derfor forskel på kursernes opbygning og varighed samt tilmeldingsprocedure. Lægen skal selv holde sig orienteret om de regionale vilkår, inklusiv vilkår for tilmelding.

Ud over nedenstående beskrivelse, henvises til målbeskrivelsen og hjemmeside for kursusbeskrivelse ved det regionale videreuddannelsessekretariat og Sundhedsstyrelsen: (<http://www.videreuddannelsen-syd.dk/wm119909> og

<http://www.sst.dk/Uddannelse%20og%20autorisation/Special%20og%20videreuddannelse/Laege/Generelle%20kurser.aspx>

FORSKNINGSTRÆNING:

Forskningstræning i hoveduddannelsen

Forskningstræningen er obligatorisk for alle i hoveduddannelse, medmindre man har erhvervet en Ph.d. eller lignende.

Den samlede tidsramme er 20 arbejdsdage hvoraf 10 dage afsættes til teoretisk undervisning og 10 dage til projektarbejdet.

Grundkursus 1 er placeret i første år af hoveduddannelsen og består af 1 dags eksternat kursus samt net-baseret kursusdel svarende til 2 arbejdsdage. Den net-baserede del er opdelt i småportioner og strækker sig over 9 uger. De fleste gør det efter arbejdstid og kan til gengæld få kompenseret 2 arbejdsdage.

Grundkursus 2 inklusivt projektarbejde i skal typisk ligge i 3-4 år af hoveduddannelsen. Det består af 1 dags eksternat undervisning og net-baserede undervisningsmoduler svarende til 3 arbejdsdage.

På videreuddannelsens hjemmeside under kurser ligger en del materiale samt tilmeldingsformularer: <http://www.videreuddannelsen-syd.dk/wm294981>

Der henvises desuden til Sundhedsstyrelsens hjemmeside over Generelle kurser vedrørende lægers videreuddannelse:

<http://www.sst.dk/Uddannelse%20og%20autorisation/Special%20og%20videreuddannelse/Laeger/Generelle%20kurser.aspx>

4. Uddannelsesvejledning

Organisering af den lægelige videreuddannelse

Den Lægelige Videreuddannelse - Region Syddanmark koordinerer ansættelses-proceduren for hoveduddannelsesforløb i Videreuddannelsesregion Syd. Derudover yder Den Lægelige Videreuddannelse vejledning, rådgivning og øvrig sekretariatsbetjening til aktørerne indenfor lægelig videreuddannelse.

Videreuddannelsen-Syd (<http://www.videreuddannelsen-syd.dk/wm101858>) er en god kilde til information.

Center for lægers videreuddannelse (<http://www.ouh.dk/wm353932>) har også megen nyttig information om uddannelse af læger på OUH.

1. og 3. ansættelse: Medicinsk-Endokrinologisk afd. på OUH, Svendborg Sygehus.

Medicinsk Afdeling, OUH Svendborg Sygehus har to uddannelsesansvarlige overlæger og to uddannelsesansvarlige yngre læger. Der søges tilgodeset introduktion til nye funktioner afhængig af den uddannelsessøgendes kompetencer. Alle læger med højere charge forventes at fungere som kliniske vejledere.

Afdelingens uddannelsesansvarlige overlæger sørger i samarbejde med den specialeansvarlige overlæge at tildele den uddannelsessøgende en hovedvejleder under ansættelsen i afdelingen. Hovedvejleder vil være speciallæge i endokrinologi.

Rammer for uddannelsesvejledning

Der er afsat tid til vejledersamtaler den første fredag i hver måned i tidsrummet kl. 08.10-09.00. Er det ikke muligt at mødes i dette tidsrum, kan andet tidspunkt aftales.

Introduktionssamtalen afholdes inden for de første 4. uger af ansættelsen. Efterfølgende samtaler afholdes med typisk med 2 mdrs. mellemrum, afhængigt af behov.

Uddannelsessøgende udfærdiger et beslutningsreferat inkl. opdateret individuel uddannelsesplan efter hver samtale, som sendes i kopi til uddannelsesansvarlig overlæge.

Udarbejdelse af uddannelsesplan

Den individuelle uddannelsesplan udarbejdes i forbindelse med introduktionssamtalen.

Uddannelsesplanen skal anvendes som redskab til sikring af læringsprogression og progressionen i det tillærte og til godkendelse af de enkelte kompetencer.

Uddannelsesplanen opdateres og tilrettes løbende.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Alle læger med højere "charge" er kliniske vejledere (for HU-lægen drejer det sig om afdelingens speciallæger) og kan godkende opnåede kompetencemål. Det forventes, at den uddannelsessøgende læge selv er opmærksom på når kompetencer opnås i den kliniske hverdag og at der aftales med hovedvejleder eller klinisk vejleder tidspunkt for evaluering. Der tilstræbes feedback enten i eller efter læringssituation/evaluering, samt ved de krydspunkter/konferencer mm der er arrangeret som beskrevet under afsnittet om "Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner" ved endokrinologisk afdeling på Svendborg Sygehus.

Vedrørende møder og konferencer henvises også til afsnittet om "Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner" ved Svendborg Sygehus.

5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Alle ansættelsesforløb, som den uddannelsessøgende læge deltager i, skal evalueres i det elektroniske web-baserede system www.evaluer.dk.

Bekendtgørelsen om uddannelse af speciallæger stiller krav om, at yngre lægers evalueringer af uddannelsesstederne skal offentliggøres, hvilket i anonymiseret form ligeledes sker på www.evaluer.dk

Alle læger får ved uddannelsesstart tilsendt en adgangskode til systemet. Denne kode skal gemmes og anvendes ved evaluering af alle fremtidige ansættelser i løbet af speciallægeuddannelsen.

Ved afslutningen af et delforløb vil systemet via mail eller sms minde uddannelseslægen om at evaluere det aktuelle forløb. Det er derfor vigtigt, at systemet er opdateret med gældende mobilnummer og e-mailadresse. Når der er foretaget en evaluering, vil den til afdelingen tilknyttede uddannelsesansvarlige overlæge modtage en mail med evalueringen. Ingen andre får en kopi, så alle andre overlæger og vejledere kender ikke til evalueringen

6. Nyttige kontakter

Uddannelsesansvarlige overlæger

Der henvises til hjemmesiden for det enkelte ansættelsessted

Postgraduat klinisk lektor for denne uddannelse:

Findes på hjemmesiden for det regionale videreuddannelsessekretariat:
<http://www.videreuddannelsen-syd.dk/wm119910>

Specialeselskabets hjemmeside

www.endocrinology.dk

Yngre endokrinologer: <http://fyen-endokrinologi.dk/>

Sundhedsstyrelsen

www.SST.dk

Regionale sekretariater for Den lægelige videreuddannelse

Videreuddannelsesregion Nord: www.videreuddannelsen-nord.dk

Videreuddannelsesregion Syd: www.videreuddannelsen-syd.dk

Videreuddannelsesregion Øst: www.laegeuddannelsen.dk

Specialets hjemmeside i Videreuddannelsesregion Syd, herunder kontaktoplysninger på specialets sagsbehandler: <http://www.videreuddannelsen-syd.dk/wm120019>

7. Kompetencekort

Er udfærdiget som hjælpeskemaer til hjælp ved erhvervelsen af/træningen i de pågældende kompetencer (dvs. er den uddannelsessøgendes ejendom og skal IKKE indsendes til Sundhedsstyrelsen).

- Kompetencekort for de fælles interne medicinske kompetencer: Findes i "Porteføljen" (for Endokrinologi) fra 2014 på: www.endocrinology.dk, og disse hjælpeskemaer findes på: www.dsim.dk
- Kompetencekort for de endokrinologiske kompetencer: Findes i "Porteføljen" (for endokrinologi) fra 2013 på: www.endocrinology.dk

8. Logbog

Logbog for hele hoveduddannelsen i endokrinologi efter 2014 måbeskrivelsen (både for de "Fælles interne medicinske kompetencer" og for de speciale specifikke endokrinologiske kompetencer findes i "**Målbekrivelse for Intern Medicin: Endokrinologi**" : www.endocrinology.dk .

HUSK: at skrive navn og cpr. nummer på hver side og sørg for at der er brugt STEMPEL /eller i hvert tilfælde navne tydeliggørelse af underskrift med brug af blokbogstaver udover selv underskrifts signatur.